

KYNNING Á GRÆNFÁNANUM

Grænfáninn - Leiðandi í menntun til sjálfbærni

Grænfáninn

Alþjóðleg viðurkenning
til skóla fyrir vinnu að
menntun til sjálfbærni

Helsta innleiðingartæki
menntunar til sjálfbærni
í heiminum í dag skv.
UNESCO.

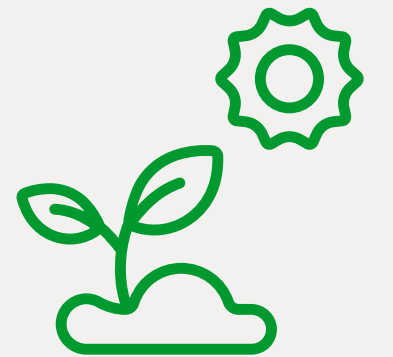
LANDVERND

loftslagmál

náttúra

sjálfbærni

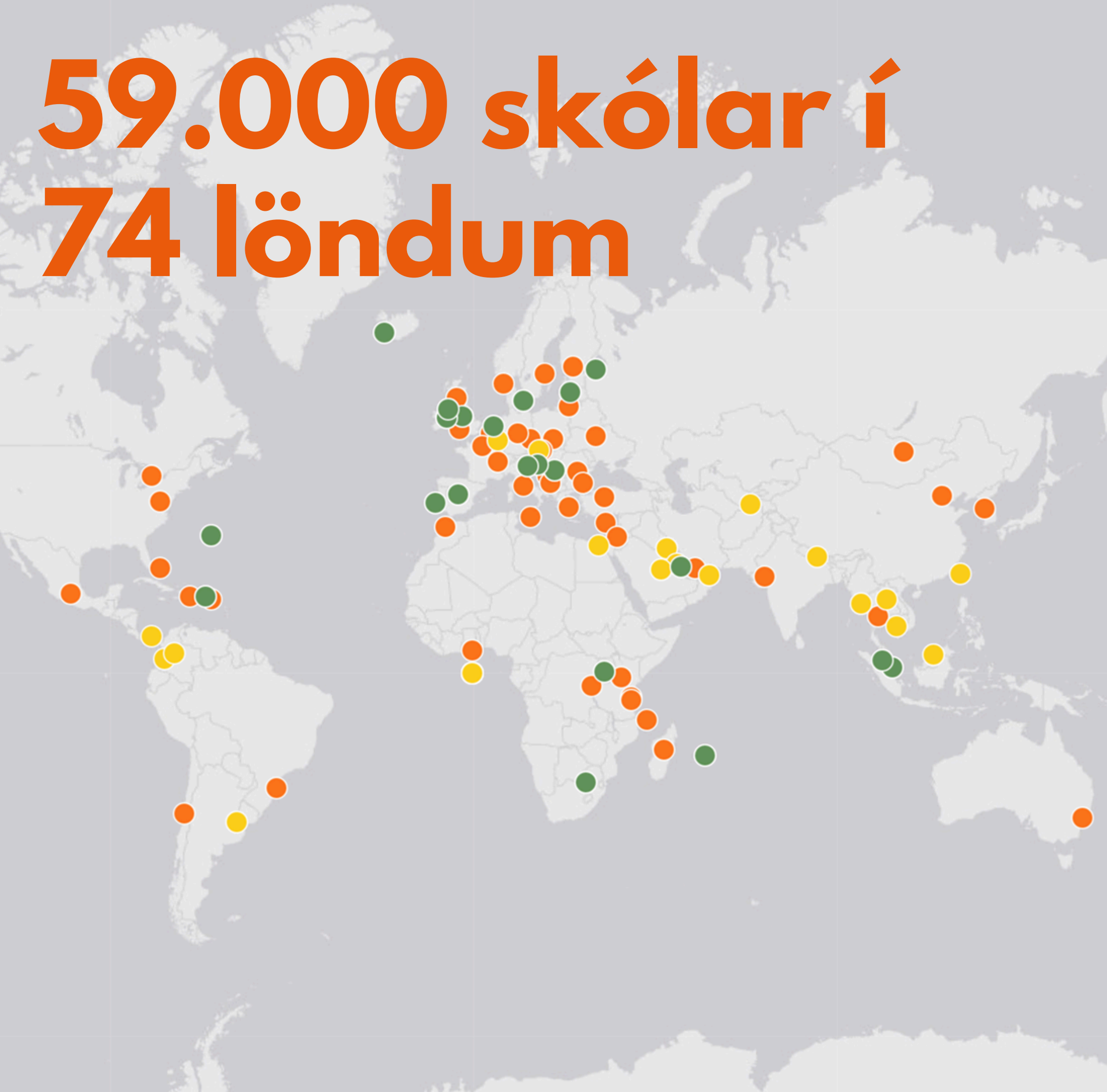
fræðsla

Markmið Grænfánans

- efla menntun til sjálfbærni og styðja skólana við að framfylgja tilmælum heimsmarkmiða og aðalnámskrár þar um.
- veita börnum menntun, hæfni og getu til aðgerða til að takast á við málefni sjálfbærrar þróunar.
- skólinn gefi börnum tækifæri til þess að vera virkir í umhverfis- og sjálfbærnimálum, vinna með eigin hugmyndir og hafa áhrif á samfélag sitt.
- efla lýðræði, gagnrýna hugsun, hnattræna vitund, sköpun og samfélagskennd.
- minnka vistspor skólans, nemenda og starfsfólks með viðeigandi aðgerðum.

**59.000 skólar í
74 löndum**

Menntun til sjálfbærni

Menntun til sjálfbærni undirbýr nemendur til að bregðast við áskorunum samtímans og framtíðarinnar á valdeflandi og skapandi hátt.

Valdefling og geta til aðgerða

Nemendur takast á við raunverulegar áskoranir og þjálfast í að taka upplýstar ákvarðanir sem tengjast samfélagslegum viðfangsefnum, efnahag og umhverfinu. Nemendur hafa sannarleg áhrif.

Umbreytandi nálgun – breytum kerfinu

Námið breytir skilningi okkar á möguleikum mannkyns í framtíðinni. Við veltum fyrir okkur eigin gildum og viðhorfum og skoðum á gagnrýnninn hátt hvað það er sem hefur komið okkur í þessa stöðu og finnum nýjar leiðir sem leiða til sjálfbærrar þróunar.

Nemandinn í brennidepli

Nemendur hafa áhrif á námið og viðfangsefni. Notast er við leitaraðferðir, þátttökunám og samvinnunám. Nemendur eru virkir í eigin námi og kennara eru leiðbeinendur í lærdómsferlinu.

Hnattræn vitund

Vinum heima með heiminn í huga. Unnið er að aukinni meðvitund um að lifnaðarhættir okkar og aðgerðir í heimabyggð hafa áhrif á kjör og aðstæður fólks annarsstaðar í heiminum. Áhersla er lögð á mannréttindi, frelsi og jöfnuð.

Þverfagleg verkefni og fjölbreyttar aðferðir

Nemendur takast á við þverfagleg viðfangsefni og nota kennarar til þess fjölbreyttar og skapandi kennsluaðferðir.

Ígrundun og mat

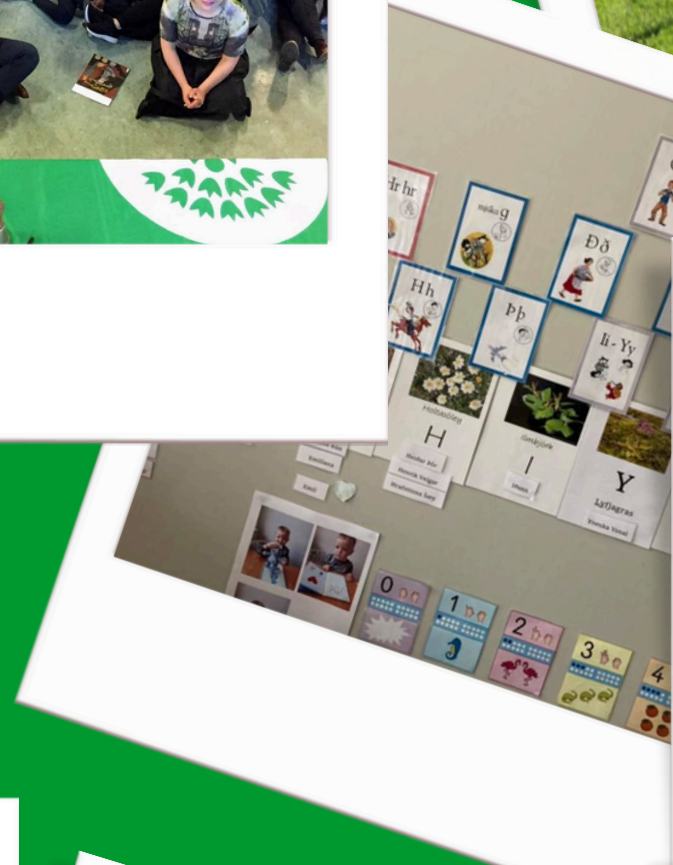
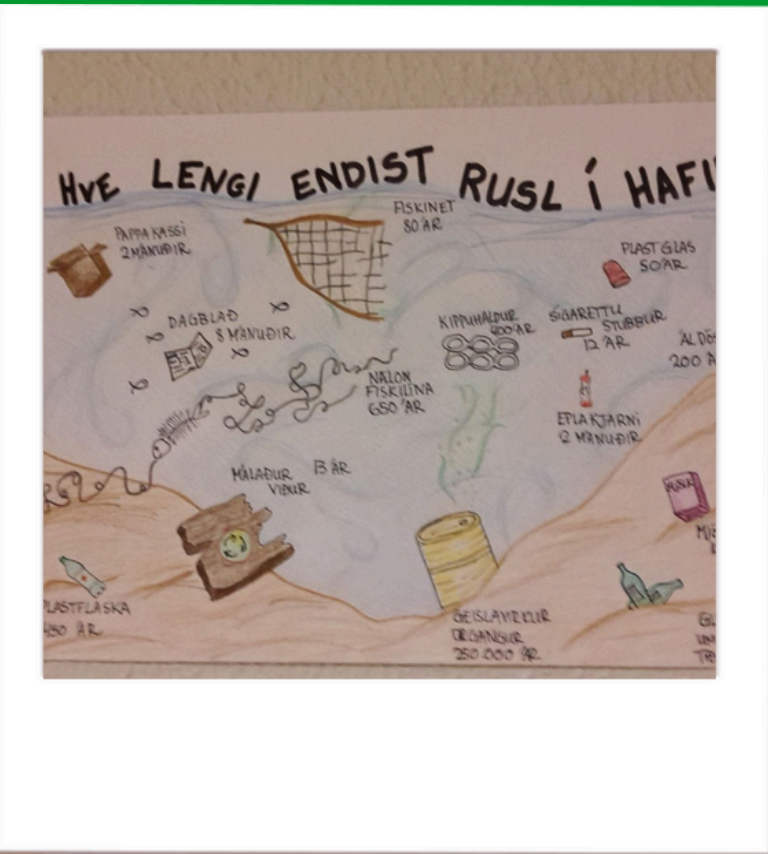
Nemendur meta stöðu mála í þverfaglegum viðfangsefnum sínum, beita gagnrýnninni og skapandi hugsun og setja sér markmið og áætlun um aðgerðir í átt að sjálfbærri þróun.

Upplýsa og fræða aðra

Skólinn, nemendur og starfsfólk miðla upplýsingum um sjálfbæran heim, segja frá verkefnum sínum og reyna að fá nærsamfélagið með sér í þessa vegferð.

Tenging við nærsamfélagið

Námið er tengt heimabyggð og eigin lífi án þess að missa sjónar á hnattrænum tengingum. Litið er til nærumhverfis, menningararfs og fjölmennningar. Verkefni unnin í samstarfi við stofnanir og fólk í samfélaginu.

Hvernig virkar verkefnið?

Aðferðafræðin byggir á menntun til sjálfbærni
Meginuppbygging verkefnisins eru

Skrefin sjö

1. Umhverfisnefnd
2. Mat á stöðu mála
3. Markmiðasetning
4. Eftirlit og endurmat
5. Náms efni og námskrá
6. Upplýsa og fá aðra með
7. Umhverfissáttmáli

Skref númer 1

Umhverfisnefnd

Starfsfólk og börn mynda umhverfisnefnd

Nefndin velur þema eða þemu til að vinna að

Margar mismunandi útfærslur

- Leikskólar – elstu börnin mynda umhverfisnefnd, fundað í samverustundum 1x í mánuði.
- Grunnskólar – 1-2 fulltrúi úr hverjum bekk, kosningar.
- Framhaldsskólar – áfangi, nefnd, áhugasamir, umbun – eining eða matur
- Háskólar – nemendur, umhverfisráð stúdenta

Fjölbreytni mikill kostur í hópi starfsmanna.

**Neysla og úrgangur
(Neysla og hringrásarhagkerfið)**

Átthagar og landslag

Vistheimt

Náttúruvernd

Loftlagsbreytingar og samgöngur

Vatn

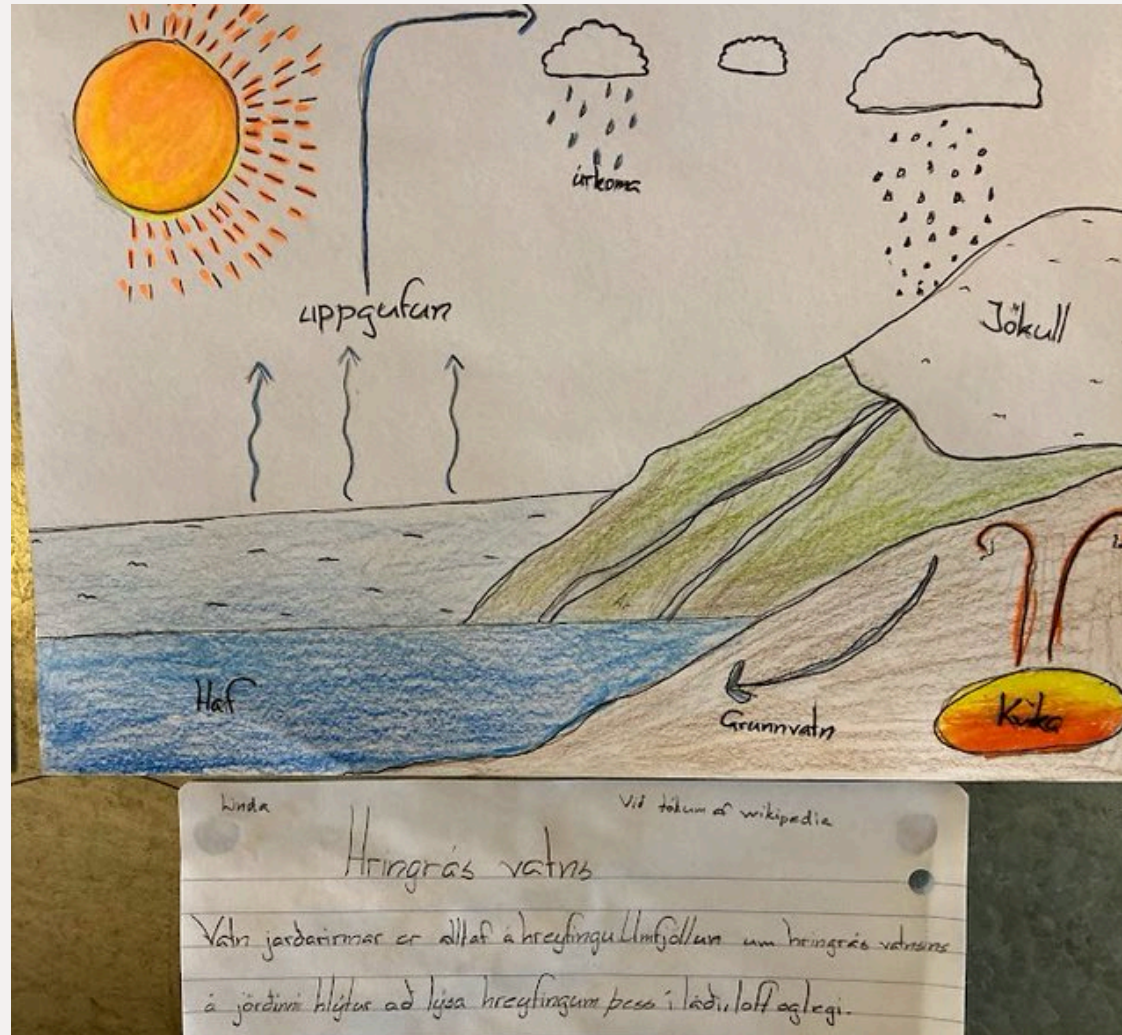
Hnattrænt réttlæti

Orka

Lífbreytileiki

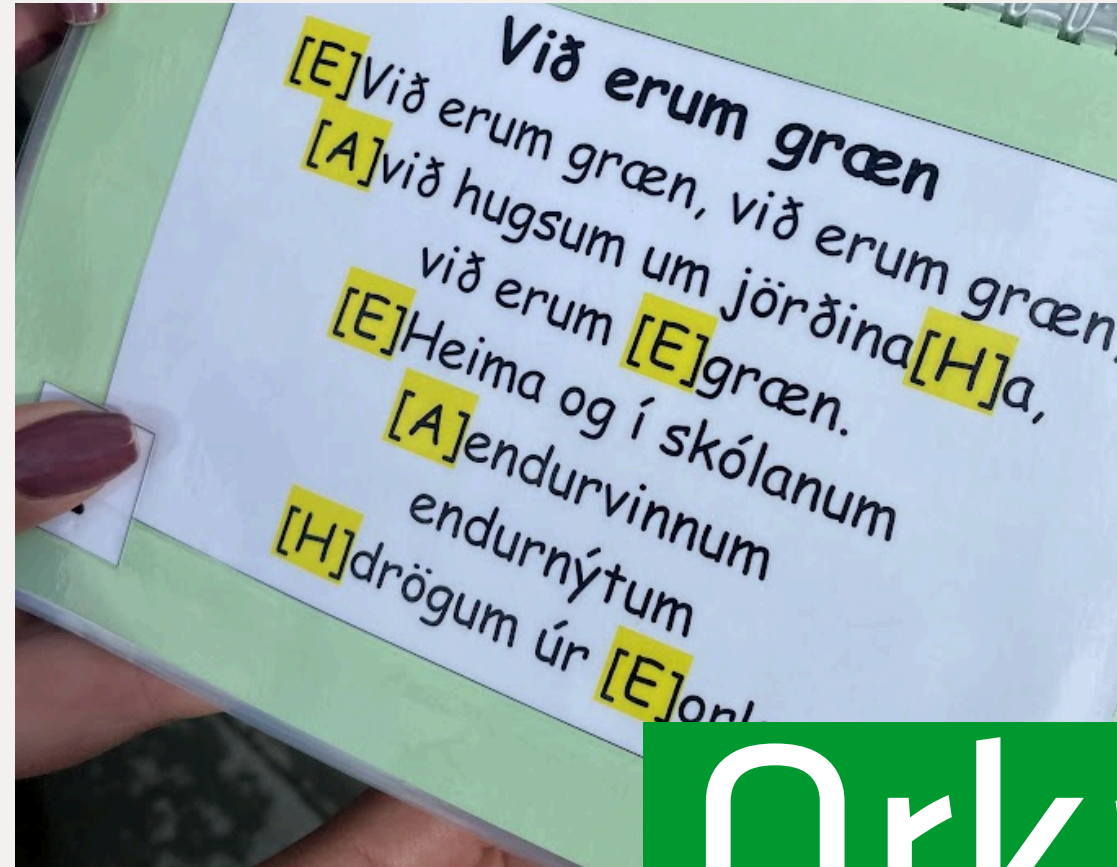
Matur

Lýðheilsa

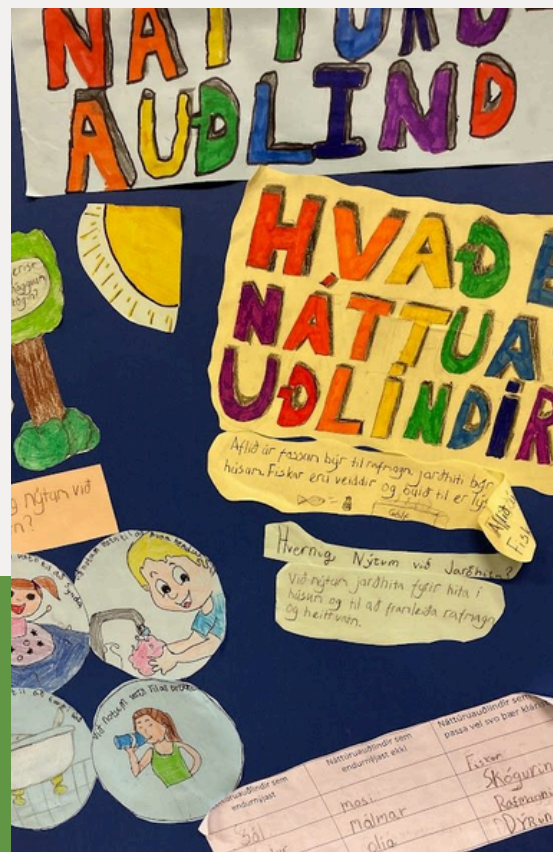

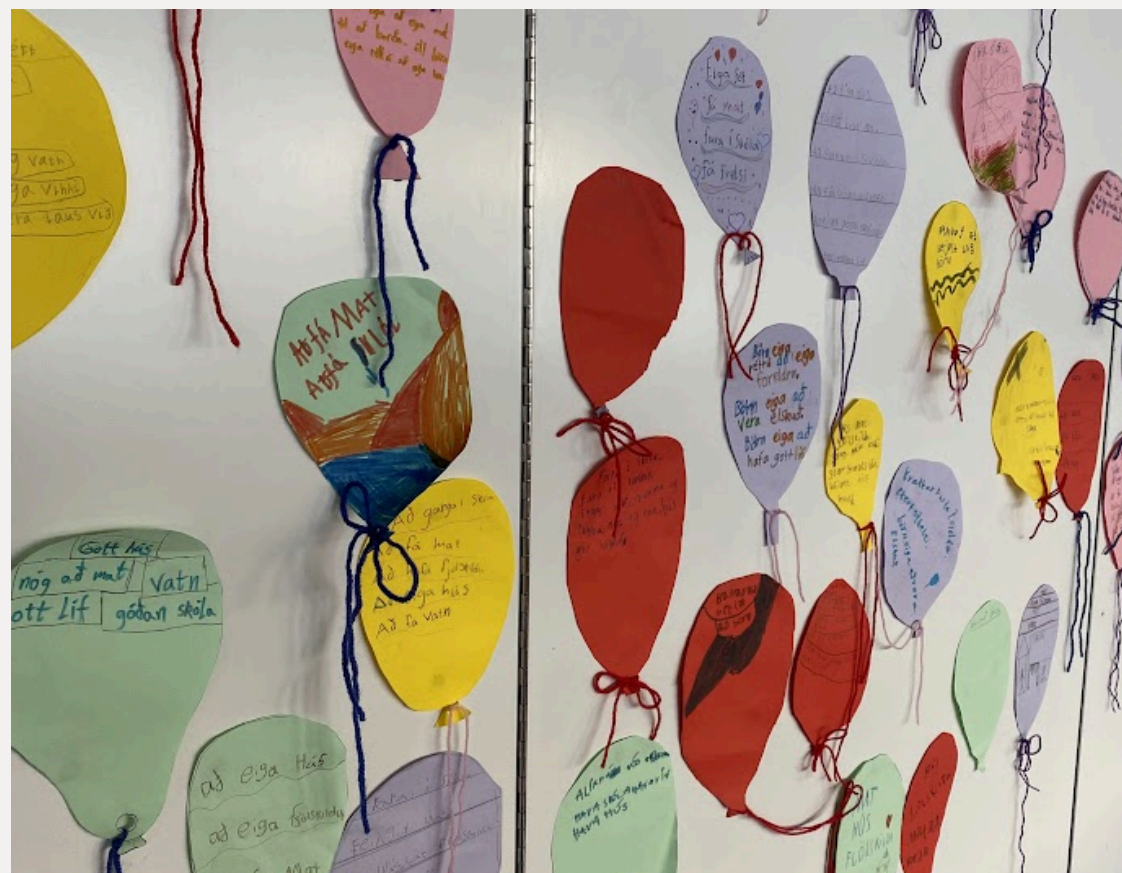
Vatn

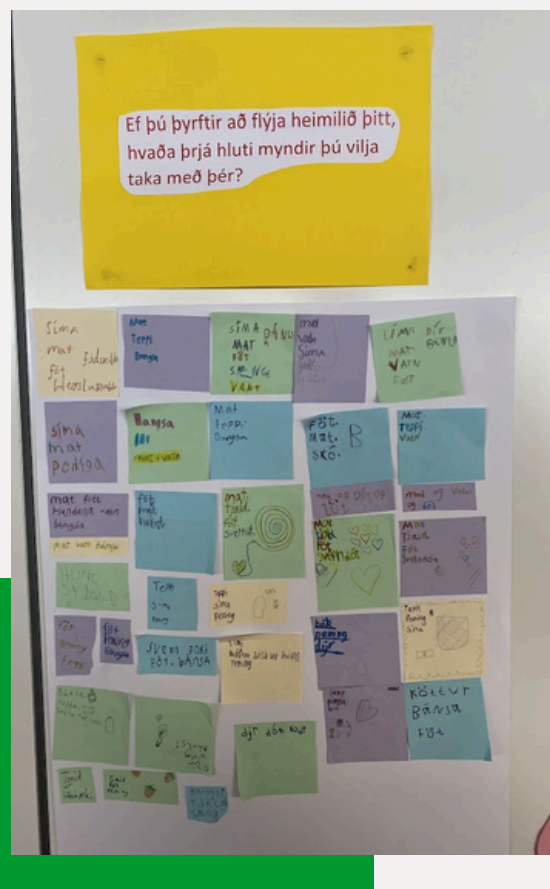

Orka

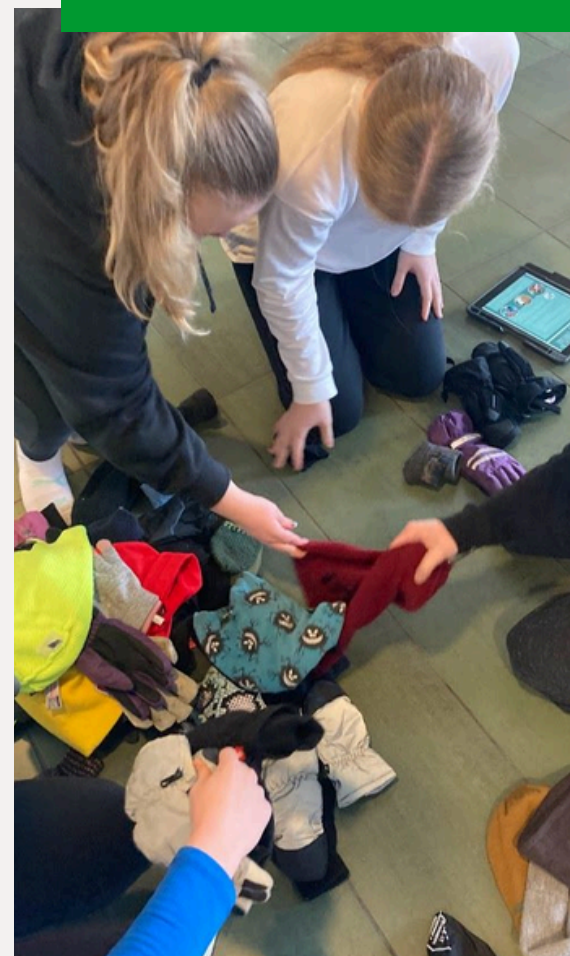
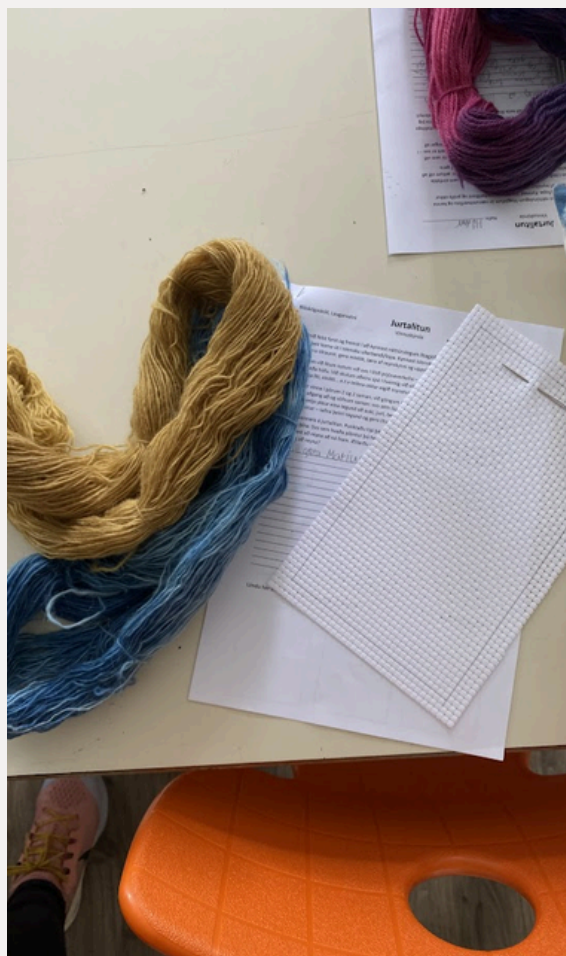

Hnattrænt réttlæti

Neysla og hringrásarhagkerfi

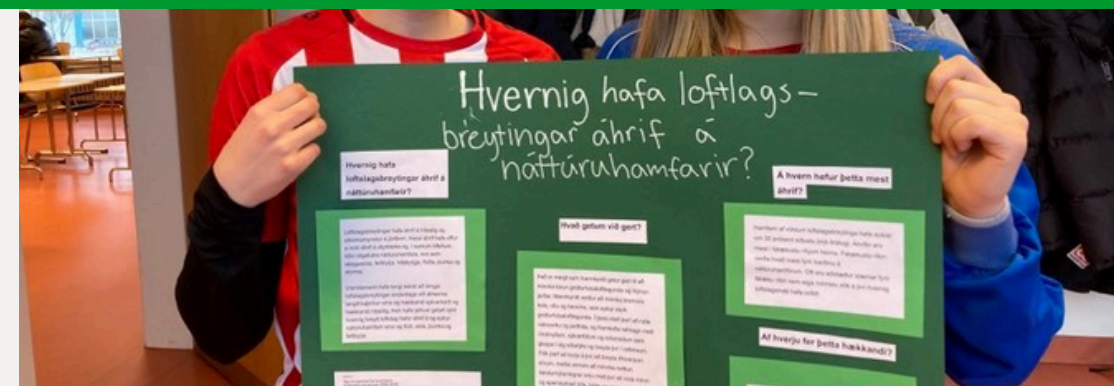

Lýðheilsa

Loftslagsbreytingar og samgöngur

Náttúruvernd

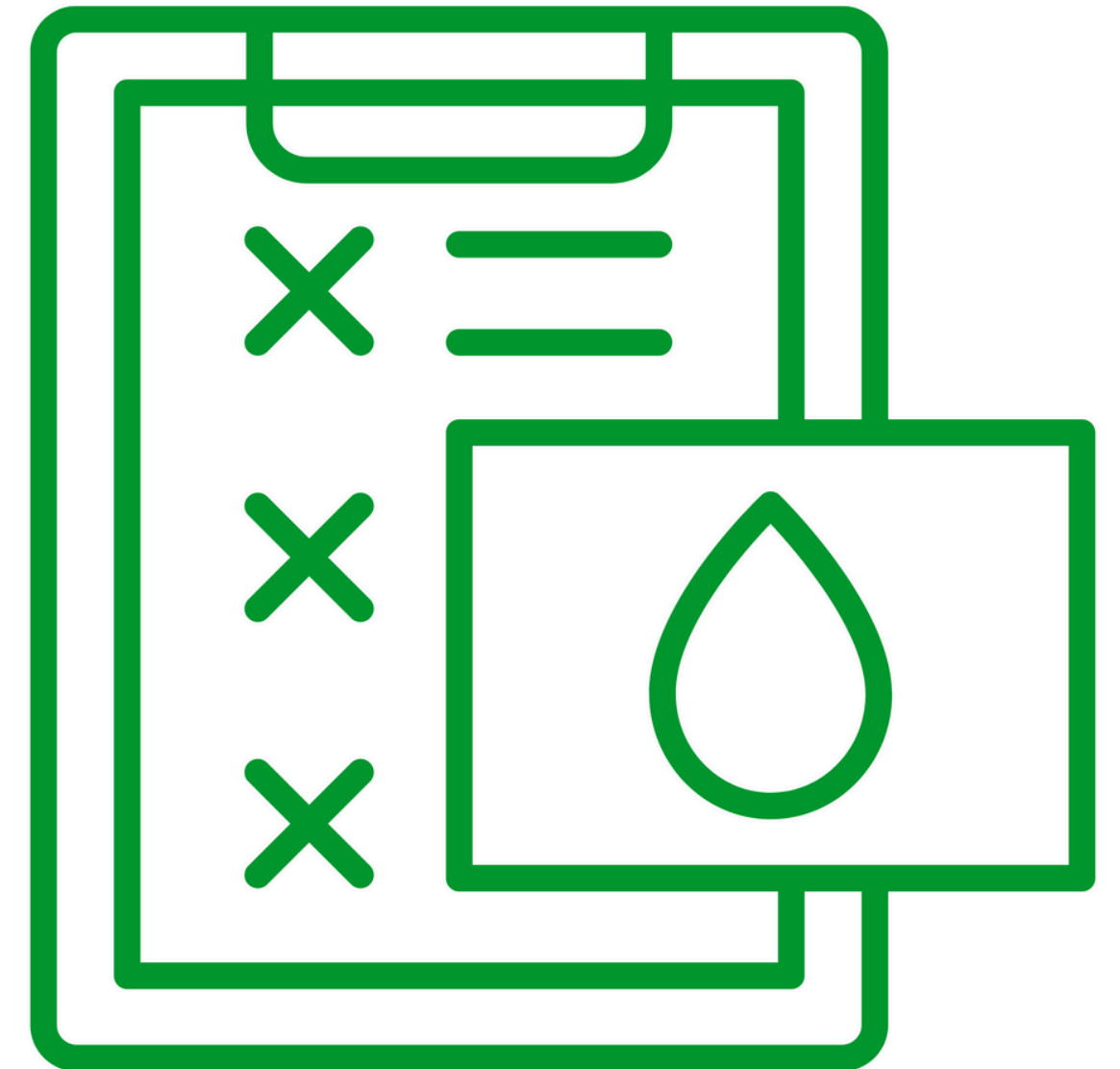
Skref númer 2

Mat á stöðu umhverfismála

Nemendur meta stöðu umhverfismála t.d. með hjálp gátlista

Gátlistar Grænfánans eru verkfæri sem nýta má við mat á skólastarfinu.

Listarnir auðvelda skólum að framkvæma umhverfismat fyrir það þema sem skólinn velur sér á hverju tímabili.

Dæmi um gátlista

Skref númer 3

Áætlun um aðgerðir og markmið

Börn og starfsfólk setja markmið

Markmiðin ættu helst
að vera **SMART**

Skýr

Mælanleg

Aðgerðamiðuð

Raunhæf og

Tímasett.

LANDVERND

Dagsetning: _____

Skóli: _____

Markmiðssetning

Markmið	Aðgerðir	Ábyrgir	Efni/áhöld	Tímarammi	Mat
DÆMI 1. Minnka matarsóun	DÆMI a. nemendakosning um mat b. skammta sjálf c. vigta matarafganga	DÆMI umhverfisráð stjórnendur matráður	DÆMI áhöld til mælinga skoðanakönnun upplýsingatafla fyrir mælingu á matarafgöngum	DÆMI breytingar komnar í gegn á miðri vorönn	DÆMI umhverfisráð fer yfir árangur mat fer fram í byrjun árs og aftur á miðri vorönn
2.	a. b. c.				
3.	a. b. c.				
4.	a. b. c.				

Skref númer 4

Eftirlit og endurmat

Börn og starfsfólk finna leiðir til að meta árangur
Spurt er gagnrýna spurninga

- Hvernig gengur?
- Þarf að gera breytingar?
- Hefur markmiðinu verið náð?
- Skilaði þetta árangri?
- Hvernig má gera betur?

Skref númer 5

Námsefni og námskrá

Fræðsla á tímabilinu, mismunandi
útfærslur

Börn vinna verkefni tengt þemanum,
gott að heyra í öðrum starfsmönnum.

Tenging við önnur
skólaþróunarverkefni

unicef
fyrir öll börn

RÉTTINDA
SKÓLI

HEILSUEFLANDI
leikskóli

Skref númer 6

Að upplýsa og fá aðra með

Nemendur og starfsfólk finnur leiðir til að upplýsa nærsamfélagið

Háskóli Íslands er Grænfánaskóli frá mars 2020

Verkefnið er samvinnuverkefni umhverfis- og samgöngunefndar SHÍ og starfsmanns sjálfbærni- og umhverfismála í HÍ. Að auki er vonin sú að sem flestir starfsmenn og nemendur leggi verkefninu lið hvort sem það er með hugmyndum eða beinu vinnuframlagi til umhverfismála.

Í ár eru markmið okkar loftslagsbreytingar í gegnum fræðslu, mótvægisáðgerðir, neyslu-úrgang og samgöngur.

Það var góð stemming í góðra veðrinu í Krakkaborg í gær á Degi íslenska náttúru því þá var uppskeruhátíð leikskólans, auk þess, sem skólinn var að fá Grænfánann afhentan í þriðja skipti. Dagurinn var líka notaður til að taka upp kartöflur.

visir Góð kartöfluuppskera í Krakkaborg

Gróðurhús í grænum skólum

Leikskólinn Tjarnarsel er elsti leikskólinn í Reykjanæsbæ en hann tók til starfa 1967. Í gegnum tíðina hefur skólinn þróast í þá átt að leggja ríka áherslu á ræktun og eflingu umhverfisvitundar.

Tjarnarsel hefur fengið Grænfánann sex sinum frá árunum 2007 til 2021. Íal og nemnt

2022 slutað sjóði sem llaðu gerð verid idinu. innuð

iðast þeim inni. nnslu á þau ulagi

niður s og værari jurta, ei. ið sjá t með

„Það er ómetanlegt að fylgjast með því hvað börnin verða glöð þegar þau öðlast þekkingu á því hvað þarf til að blómum eða grænmeti.“

Fanney M. Jósepsdóttir. Þórey Óladóttir.

þekkingu þeirra á uppruna plantna og grænmetis. Síðast en ekki síst læra þau og fræðast um ný handtök sem tengjast ræktun og munu nýtast þeim um ókomin ár.

Er það ekki það sem við eigum að kenna börnunum, að geta orðið meira sjálfbær í framtíðinni? Að skapa þannig umhverfi að þau fái tækifæri til að prófa sig áfram og öðlast þannig þekkingu á ræktun og vexti plantna

garðinum. Þannig smita kenna börnin af áhuga á ræktun og feg á umhverfi sínu, í leikskólan og fyrir utan hann. Að vera r forræktun í gluggum leikskól þar sem birtuskilyrði henta og með gróðurljós, frá ársbyrjun f á vor, er árlegt viðfangsefni á ö aldurstigum. Þá er kominn tími t setja plönturnar í gróðurhúsið og þær stækka og dafna þar. Með h

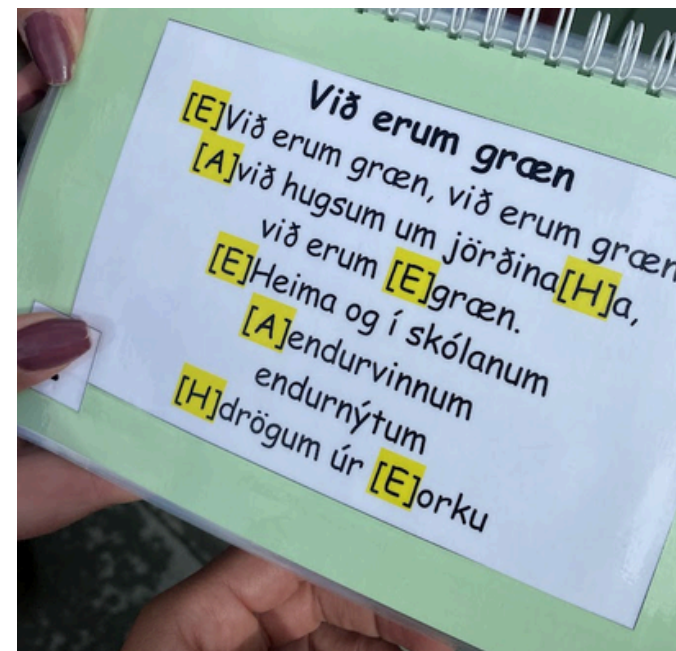
Skref númer 7

Umhverfissáttmáli

Umhverfisnefndin útbýr sáttmála út frá því þema sem unnið var með.

Einskonar loforð til náttúrunnar um að gera vel í umhverfismálum

T.d setning, lag, ljóð eða listaverk

Menntun til sjálfbærni

Menntun til sjálfbærni undirbýr nemendur til að bregðast við áskorunum samtímans og framtíðarinnar á valdeflandi og skapandi hátt.

Nemandinn í brennide

Nemendur hafa áhrif á námið og við Notast er við leitaraðferðir, þáttök samvinnunám. Nemendur eru virkir í eigin námi og kennara eru leiðbeinendur í lærdómsferlinu.

skref 1
umhverfisnefnd

Þverfagleg verkefni og fjölbreyttar aðferðir

Nemendur takast á við þverfagleg viðfangsefni og nota kennarar til þess fjölbreyttar og skapandi kennsluaðferðir.

skref 6
upplýsa aðra

Valdefling og geta til aðgerða

Nemendur takast á við raunverulegar áskoranir og þjálfast í að taka upplýstar ákvarðanir sem tengjast samfélagslegum viðfangsefnum, efnahag og umhverfinu. Nemendur hafa sannarleg áhrif.

skref 1-7

Ígrundun og mat

Nemendur meta stöðu mála í þverfaglegum viðfangsefnum sínum, beita gagnrýni og skapandi hugsun og setja sér mál og áætlun um aðgerðir í átt að sjálfbærni.

skref 5
námsefni

Upplýsa og fræða aðra

Skólinn, nemendur og starfsfólk miðla upplýsingum um sjálfbæran heim, segja frá verkefnum sínum og reyna að fá nærsamfélagið með sér í þessa vegferð.

skref 6
upplýsa aðra

Umbreytandi nálgun – breytum kerfi

Námið breytir skilningi okkar á möguleikum mannkyns í framtíðinni.

Við veltum fyrir okkur eigin gildum og viðhorfum og skoðum á gagnrýnninn hátt hvað það er sem hefur komið okkur í þessa stöðu og finnum nýjar leiðir sem leiða til sjálfbærrar þróunar.

skref 3
markmiðasetning

Hnattræn vitund

Vinum heima með heiminn í huga. Unnið er að aukinni meðvitund um lífnaðarhættir okkar og aðgerðir í heimilum hafa áhrif á kjör og aðstæður fólks annars heiminum. Áhersla er lögð á mannréttindi, frelsi og jöfnuð.

skref 1-7

Tenging við nærsamfélagið

Námið er tengt heimabyggð og eigin lífi án þess að missa sjónar á hnattrænum tengingum. Áhersla er til nærumhverfis, menningar og fjölmennningar. Verkefni unnin eru í samvinnu við stofnanir og fólk í samfélaginu.

skref 2-4
mat og eftirlit

Ný heimasíða

Skrefin 7 Þemu Umsóknir Gátlistar

Um Grænfánann

Grænfánaverkefnið er alþjóðlegt umhverfismenntarverkefni sem rekið er af Landvernd á Íslandi.

Verkefnið er helsta innleiðingartæki menntunar til sjálfbærni í heiminum.

Sækja um þátttöku

Markmið Grænfánans

- efla menntun til sjálfbærni og styðja skólana við að framfylgja tilmælum heimsmarkmiða og aðalnámskrár þar um.
- veita nemendum menntun, hæfni og getu til aðgerða til að takast á við málefni sjálfbærrar þróunar.
- skólinn gefi nemendum tækifæri til þess að vera virkir í umhverfis- og sjálfbærnimálum, vinna með eigin hugmyndir og hafa áhrif á samfélag sitt.
- efla nemendalýðræði, gagnrýna hugsun, hnattræna vitund, sköpun og samfélagskennd.
- minnka vistspor skólans, nemenda og starfsfólks með viðeigandi aðgerðum.

Námsefni

Námsefni sem hefur verið gefið út í samstarfi við Menntamálastofnun og samið af sérfræðingum í menntaleymi Landverndar.

Menntun til sjálfbærni

Handbókin um menntun til sjálfbærni er fræðsluefni fyrir kennara á öllum skólastigum en sérstaklega skrifuð með unglingsstigi grunnskóla og framhaldsskóla í huga.

Náttúran okkar

Námsefni fyrir miðstig grunnskóla um lífbreytileika, loftslagsmál og vistheimt.

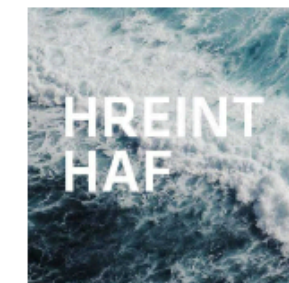
Loftslagssmiðjur

Loftslagssmiðjur er námsefni ætlað unglingsstigi grunnskóla og fyrstu bekkjum framhaldsskóla.

Náttúra til framtíðar

Námsefni fyrir unglingsstigi grunnskóla og framhaldsskóla um vistheimt og náttúruvernd.

Hreint haf

Námsefnið er ætlað nemendum 10 – 18 ára, tengið vel grunnþáttum menntunar.

Hreint haf - plast á norðurslóðum

Námsefnið er ætlað nemendum yngsta og miðslags.

Verkefni fyrir yngsta stigið

Stuðningur okkar við skóla

Ráðgjöf, leiðsögn, stuðningur, kynningar og vinnustofur fyrir nemendur og starfsfólk skóla. Námsefni fyrir alla aldurshópa.

Tengslanet innan grænfánans

Ráðstefnur, landshluta fundir, fræðsluerindi, samfélagsmiðlar, fjarfundir, nemendaping

Helstu samskiptaleiðir

Heimasíða grænánans

Grænánaspjallið

Facebook síða grænánans

Instagramsíðan síða grænánans